

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1 peseta trimestre
Fora	1'25 id.
Estranger	1'50 id.

Un número 10 céntims

Any 4.^a

SECCIÓ GENERAL

EXPEDIENTS DE EXCEPCIONS DE QUINTAS

TRAMITACIÓ

Pera la tramitació d' aquests expedients fixan la Lley y Reglament de reclutament y reemplás varias reglas y disposicions, unas de carácter general y altres de especials segons la excepció de que 's tracti. De unes y altres ne feré un petit extracte.

Disposicions generals d tota classe de expedients. — Feta la reclamació per lo xicot ó persona que legalment lo representi en l' acte de la declaració de soldats, la primera obligació que la lley imposa als Ajuntaments, es la de fer constar aquella reclamació en lo expedient, darne coneixement per medi de edictos á tots los xicots allistats y entregar á cada un dels reclamants, sense exigir dret de cap classe, una certificació d' haver sigut proposada la reclamació, nom del reclamant y obiecte de la mateixa.

Es d' advertir que després d' esser medit y reconegut cada xicot, lo Ajuntament deu ferli present que ha de alegar en aquell acte las excepcions que tingui per convenient y que de no ferho no li serà atesa després. Aquesta advertencia deu ferse constar per diligència, no tant sols en la acta de la sessió, sino també en lo expedient de cada xicot, notificantli y firman lo xicot ó la persona que 'l representi y cas de no saber ho faran en son nom dos dels interessats en lo reemplás. La falta de cumpliment d' aquest precepte se castigará ab multa consistent en lo màxim que la lley municipal autorisa, que la Comissió mixta haurá d' imposar á cada un dels individus del Ajuntament que hagin assistit al acte, y si la Comissió mixta no la imposés, lo Governador la exigirà de la Comissió.

Es precis, donchs, tenir molt present aquest precepte de la lley, del contrari se veurian los Ajuntaments multats.

Cumplerts tots los requisits que acabém de indicar pot succehir; que en aquell acte tingui ja el qui alega la excepció los documents en son poder y los presenti, en quin cas se unirán aquells al expedient; ó bé que no 'ls posseheixi encara, y allavors podrá lo Ajuntament concedirli un plazo, que no podrà excedir del tercer diumenge de Mars, pera la presentació á fi de que 'l Ajuntament pugui resoldre el mateix dia ó antes.

Declaracions de testimonis. — Format l' expedient y units al mateix los documents que 's presentin, sigui en l' acte de la reclamació ó després, haurán d' esser escoltats quatre testimonis: dos pares de soldats del mateix reemplás y dos xicots del allistament del any en que 's tramita l' expedient, y si aquests estiguessin servint ja, han de ser del any següent. Tant uns com altres han d' esser personas estranyas, del contrari no tindrán valor sus declaracions.

Es precis tenir en compte que no pot justificarse cap fet per testimonis, com ja varem dir, sols s' admeten aquests en lo cas de tractarse de fets que no 's puguin acreditar per documents. Y en aquest cas las informacions s'han de fer ab assistencia del Síndich del Ajuntament y ab citació dels demés xicots interessats, segons prevé l' apartat 2.ª del article 98 de la lley y 71 del Reglament.

Terme per fallar los expedients. — Segons lo disposit en lo article 83 del Reglament, los Ajuntaments deuen tenir resolts tots los expedients, lo més tart, el 31 de Mars, hágins ó no presentat per part dels xicots interessats los documents ó justificantis. Si deixessin de resoldrelos en lo dia fixat incorran en lo màxim de la multa de la lley municipal, que imposa la Comissió mixta.

Recursos contra la imposició de multas. — Los multats poden axecar de la resolució de la Comissió imponer multas devant del Ministeri de la Governació, seguent per axó necessari: 1.ª, presentar lo recurs din-

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

CORT-REAL 7-1.^a

Diumenge 21 de Febrer de 1897

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletons, etc., que 's remetin á la Redacció, se 'ndonarà compte en lo Setmanari

Núm. 149

tre vuit dies contats desde l' següent al que los hi fóu notificada la imposició de multa; 2.ª presentar la ins-tancia á la Comissió; y 3.ª, acompañar lo resguard en que s' acrediti haver consignat en la Caixa de Di-pòsits l' import de la multa.

Recursos contra les excepcions que 's aleguin y contra als fallos dels Ajuntaments. — La lley, á fi de evitar que s' aleguin excepcions no procedents, ó bé en lo cas de que ho sigui y no hagin sigut estimadas pels Ajuntaments, concedeix varios recursos que indicaré lleugerament:

1.ª Tots los interessats en lo reemplás poden contradir una excepció en l' acte mateix en que s' alegi, y oferir justificacions y presentar documents, que han de serlis admesos en el acte.

2.ª Quan cessa la excepció després de fallat l' expedient per l' Ajuntament ha de alegarse aqueixa circunstancia devant de la Comissió mixta.

3.ª Pot reclamar contra los fallos que dicti l' Ajuntament declarant soldats, per escrit ó de paraula devant l' arcalde fins á la vigilia del dia senyalat per anar los xicots á la capital.

4.ª Tots los interessats en lo reemplás poden instruir contra informacions, que s' extindrán també en paper d' ofici no poguente exigir drets per cap Autoritat, Arcades, Ajuntaments y Secretaris.

Es també regla general á tots los expedients que no serán aquests válids si s' instruixen per medi de impresos.

En lo próximo número exposaré las reglas especiales que fixa la lley pera cada classe d' expedients.

LA ARQUITECTURA GÒTICA A CATALUNYA

Conferència donada en l' Ateneo Barcelonés lo dia 25 d' Abril de 1896.

(Continuació)

Aquest es lo segle de la febre de construcció. Tot-hom contribueix á las obras empresas, desde 'ls Reys y Prelats fins als ciutadans modestos que no poguente com á Manresa, pagar las soldadas als obrers, los donan alberch y manutenció en sus casas. La prosperitat de Catalunya en aquesta època es gran; lo comers marítim es lo primer del Mediterrani gràcies á las sabias lleys que havia dictat lo Conquistador, especialment lo *Llibre del Consulat de mar*, copiat per totas las repúblicas marítimes italianas; y aquest estat social, senyors, lo trobem traduït en monuments típics que al retratar las necessitats de la vida, son exemple de bon gust y de composició arquitectònica. Me refereixo á las Llotjas que trobem tan solzament en terras dels Reys d' Aragó, edifici propi y característich que no es en lloch més. Podrán altres païssos presentar multitut de casas de las vilas ó casas gremials ó senyorials, retratant la importància de la vida municipal y ciutadana. Nosaltres sols, tenim las Llotjas de Barcelona, Perpinyá, Mallorca y Valencia y en nostra ciutat mateixa, las dues Hallas, las dels draps y la del grà.

De tota aquesta activitat n' es l' ànima 'l poder reyal aragonés com ho proban las coleccions de cartas reials de nostre arxiu.

Per això veyem en 1309 á Pere Salvá aixecar lo típic castell de *Pulcro visu* ó de Belver, tan estudiad per Jovellanos y la capella reyal dels Reys de Mallorca quina porta romànica, semblant á la del castell de Perpinyá, se veu avuy encara en la Almudaina; Sant Agustí Vell, á Barcelona, lo del claustre imitat á Santa Catarina; la capella reyal de Santa Agata, que 'l bon Milà califica de *miracle de gentilesa, la del bellissim envigat e incomparable cloquer*, ahont se segueix la tradició romànica; la de Sant Joan de Vilafranca, del ordre del Hospital, cuberta també com la anterior y mostrant los finestrals gòtics y una bona portada romànica; la iglesia de Sant Joan de Perpinyá començada en 1314; la iglesia y convent de Sant Domingo

de Balaguer, un dels millors del ordre, comensada per Jaume II en 1323, los archs del Mercadal y 'l pont de la mateixa ciutat; lo Reyal Monastir de Pedralbes fet per Elissenda de Moncada y quina iglesia es talment en planta, Santa Catarina. Lo claustre que pera la Seu de Vich travallaren desde 1325 los Despuig, Ladernosa y Berenguer Portell, algun de quins calats recorda 'ls de Manresa y Tortosa, y en general senten á extrangeria; la *Forsa dels Preycadors* ó castell de Bellcayre á Castelló que després fóu castell dels comtes d' Ampurias, y 'l pont nou de dita ciutat acabat per en Brunet en 1333; los cimboris que á Vallbona de las Monjas y á Poblet feren construir los germans Guillém y Elissenda de Copons, abats respectius de dits monastirs. A Vallbona també 's construixió 'l ala Nort del claustre y la porta de la sala capitular ab un calat que recorda 'ls de Santa Agata y 'ls de nostra Seu.

Ve després á Barcelona las iglesias de Sant Just y del Pí, ampliació aquesta de Santa Catarina, ab la diferència de que 'ls archs de las voltas no neixen dels pilans, sino que alguns neixen sobre 'ls capitells, y ab una volta ardia y una torra aislada més alta que 'l célebre Miquelet de Valencia, oferint també en la porta de l' Ave Maria, una d' estil romànic ab arch punxagut. Se comensa en 1351 la hermosa iglesia de Santa Maria de Balaguer ab son bell campanar, fundada per la comtesa d' Urgell, Cecilia de Cominges, y en la que 'ls archs son tant sols com una aspiració á la ogiva, com en la catedral francesa de Noyon. A Barcelona s' alsan deu anys més tard las Magdalenas y en 1367 Pere IV fa voltar á Poblet ab un anell de muralles, de quin anell n' es brillant hermosíssim la Porta Rey ab sas dues albacaras; y á Barcelona'l mateix Rey activa la Dressana d' ahont sortieren tantas galeras del Rey y de la ciutat que may tornaren sensse 'l llor de la victoria, ans be tornant á voltas ab un róssech de galeras enemigas, ab sas banderas arrossegant per l' ayqua y caminant ab la popa la primera, com deyam nostres gràfics cronistas.

Santa Maria de Cervera, hermosa iglesia d' una nau at deambulatori; la pont nou y la iglesia de Sant Feliu de Gerona, de la que 's diu que fou edificada per ministeri d' àngels, y ahont en Joan Botet seguí la obra sobre planta romànica, fent bonich tritori, millor que en la seva vehina catedral y posant en las voltas una sèrie d' archs en direcció del mitj de la nau, cosa que en petita escala ja s' havia iniciat en l' absis de la catedral de Barcelona.

Després lo Rey del Punyalet vol albergar las deliberacions dels prohoms y jurats de la ciutat de Barcelona que fins allavoras s' aplegaran en les graus de la plassa del Rey, y comensá la Casa de la Ciutat fent lo magnífich saló de Cent y 'l pati ab la seva escala avuy desaparecida. Se feu també en la plassa de Sant Jaume 'l porxo de cinch archs, de la iglesia d' aquest nom, fet á tall del de Sant Antoni y en ell s' hi reunian los prohoms de la ciutat en la vigília de Corpus y altres diades; trovem també la iglesia de Montision ab son presbiteri alterós y son claustre á la catalana ab son templet ó piscina; la Llotja que comensa en Pere Cabadia pera Barcelona y la de Perpinyá; lo castell Reyal de eixa ciutat quina porta de la capella es enterament romànica ab uns capitells tracats gòtics com los de l' ala nova de Ripoll; las tombas reials de Pere III y Jaume II en Santas Creus d' estil semblant, si be en la del Rey Just y Blanca d' Anjou es més florit com ho demostran sos pinacles y xambrands; la porta de Mirador de la Seu de Palma que no vegé acabada Pere Morey, son autor; la porta de Serrans de Valencia acabada en 1392 per Pere Balaguer á qui 's pagà 'l viatge á Poblet pera copiar la de Pere IV.

La iglesia de Sant Joan, y 'l campanar de Sant Llorenç de Lleyda; lo Carme de Manresa; Sant Miquel y Sant Francesch de Palma; los claustres de Santas Creus ab sos sepulcres y 'l Palau reyal de Jaume II y Blanca ab son bell pati-escalera; las típicas portes de la

iglesia y la forana del claustre ó Reyal d' arquivoltas gòticas y de punt rodó, semellant à las de Sant Feliu de Vilafranca y ab uns capitells de decoració romànica; los castells de Burriach y Solivella, de Vilassar y Balsareny, de Montsoriu y Sabassona, de Centellas y Aramprunyá; lo Palau del Rey Martí à Poblet y 'l dormitori dels novicis; las dues tombas ú oratoris que Pere IV feya fer al mestre de la Seu de Tarragona Jaume Castanyà en 1377; lo palau abacial d' alli mateix y la continuació de las Seus de Barcelona, Geronia, Manresa, Castelló d' Ampurias, Palma, Tortosa y Valencia; la portada y campanar de Tarragona; part de Santa Agnès y 'l palau menor de Barcelona; la bella porta dels Apòstols y 'l Miquelet en la Seu de Valencia y moltes altres que no vos dich pera no fatigarvos.

BONAVENTURA BASSEGODA.

(Se continuará.)

Història contemporània de la Illa de Cuba

Resum cronològich dels fets més importants ocorreguts á n' aquesta illa, desde 1801 fins al present any 1896, per

D. GIRONA

(De l' Avisador Comercial de la Habana.)

SEXTA ÈPOCA.—1893-1895

(Continuació)

23 de Juriol: Morí á la Habana 'l P. Vinyes, sabi jesuita y meteorólech eminent.—25 de Juriol: Lo periòdich *Las Avispas* publica un article en lo quin se diu qu' el partit espanyol es una «oligarquía da patanes».—28 de Juriol: S' inaugura á la Habana lo Círcol Reformista ab un discurs plé d' idees separatistes pronunciad pel senyor don Pere Gonzalez Llorente. Lo *Diario de la Marina* tingué que rebutjar lo discurs y motejar de boig al orador.—11 d' Agost: *Las Avispas*, periòdich subvencionat pels reformistes publica 'l discurs pronunciad per En Salmeron l' any 1872, en favor de la emancipació total de les colonies.—19 d' Agost: Horrible pánich á la Habana. Lo «Banch del Comers» suspén los pagos. Lo «Banch Espanyol» pateix los efectes d' una crisis espantosa.—22 d' Agost: Graves desordes en lo «Centre de Dependents» ab motiu de la elecció de president disputada pels senyors Zorrilla y Quesada.—Ultims d' Agost: Se parla de pròximes insurreccions. Lo Governador General interí senyor Arderius celebra al Palau una entrevista ab los geses principals de la insurrecció passada. Aquests diuen que ab les reformes d' En Maura no hi ha cap perill.—3 de Setembre: Arriba y pren possessió del mando Suprèm de la Illa lo general don Emili Calleja, per segona vegada.—9 de Setembre: Lo general Calleja conferencia ab los antichs capdills insurrectes Calvar, Ramirez y Marcos Garcia, en lo Palau.—10 de Setembre: Eleccions provincials. Guanyan los de la esquerra, gravés á la partida de la porra, organisada y capitanejada pel separatista Juli Sanguily.—27 d' Octubre: Successos graves á Melilla. Mort del general Margallo.—30 d' Octubre: Se constitueix lo partit Reformista ab un programa més avansat que 'l de les reformes d' En Maura.—5 de Novembre: S' axecan partides insurrectes á Lajas y Ranchuelo. Lo mohimen es sofocat tot seguit.—30 de Novembre: Meeting á Gríra de Melena en lo quin parlá 'l senyor Govín. A la Habana se constitueix la Assamblea reformista, nombrant president al senyor don Ramón Herrera, Comte de la Mortera.—8 de Desembre: Lo senyor Matra se quexa de que 17.000 reformistes li demanin destinos.—14 de Desembre: Procés y presó de Guillermón y de Quintí Banderas á Santiago de Cuba, pel delict de conspiració separatista. Molt aviat se 'ls posá en llibertat.—19 de Desembre: Lo general Calleja concedeix als negres lo tractament de *don*.

Agitació reformista, crisis econòmica y conspiracions filibusteres.

1894.—Janer: Comensa l' any ab la qüestió de la plata filipina que després d' haberla importada en gran quantitat uns especuladors, fóu declarada fora de circulació.—23 de Janer: Eleccions de Consellers del Banch Espanyol. Guanyan los candidats de la dreta.—28 de Janer: Apat celebrat en lo Teatre de Tacón per la Directiva del partit de la Unió Constitucional. Lo senyor Pertierra pronunciá un enèrgich discurs de protesta contra 'l general Calleja, que no escoltava als bons espanyols, y amparaba als aliats del separatisme.—9 de Febrer: Dictámen de la Comissió Provincial sobre un projectat empréstit de l' Ajuntament de la Habana.—24 de Febrer: Grans escàndols en lo Camagüey per les audacies del bandolerisme.—26 de Febrer: Hi hagué tres meetings Autonomistes, un á Nova Paz, altre á Sant Nicolás y altres á Catalina.—Mars: S' agrava la gran crisis monetaria que se sen-

tia feya sis mesos. Lo Govern autorisa la circulació d' or francés ab lo premi del or espanyol.—12 de Mars: Crisis ministerial. Puja al ministeri d' Ultramar lo senyor Becerra. Surten En Maura y En Gamazo.—14 de Mars: S' inaugura 'l tros de ferro-carril del Oest qu' arriba á Pinar del Rio. Queda completa la línia.—1 d' Abril: Se descobreix un contrabando d' armes (200 fusells) á la Aduana de Nuevitas, consignat á Puerto Príncipe.—8 d' Abril: Meeting reformista á Pinar del Rio.—10 d' Abril: Conflicte entre 'l Bisbe de la Habana y 'l Govern, sobre les fés de baptismes exigides pera contraure matrimoni civil. Es processat lo Governador eclesiàstich Rvt. P. Joan B. Casas.—16 d' Abril: Junta general extraordinaria en lo Banch del Comers.—2 de Maig: Meeting reformista á Matanzas.—20 de Maig: Es elegit diputat per Colon don Eduard Dolz. Los constitucionals se retrauhen de la votació, vista la coacció que se exerceix.—23 de Maig: Retorna á la Habana lo general Calleja després d' una excursió per tota la Illa.—1 de Juny: Meeting constitucional á Pinar del Rio.—9 de Juny: Apat en lo Teatre Tacón pera inaugurar la Societat d' Escriptors y Artistes.—17 de Juny: Meeting autonomista á Jaruco. Produïx gran disgust y alborot lo senyor Candina per haver cridat *viva Espanya*.—29 de Juny: L' escriptor de color don Juan Gualbert Gomez viatja per la Illa fent propaganda separatista y preparant als futurs insurrectes.—10 de Juriol: Es nombrat Governador Regional interí de la Habana don Leopold Barrios, qu' acabava de fer declaracions autonomistes.—12 de Juriol: Se promou en les Corts una qüestió sobre un brindis del senyor Marcos Garcia al general Calleja.—15 de Juriol: Meeting reformista á Cimariones ab grossos escàndols.—17 de Juriol: Lo senyor Aleman, diputat provincial per Santa Clara y futur capdill insurrecte, formula una proposició oficial demandant s' establexi á Cuba la autonomia.—21 de Juriol: Corra la alarma de que En Maxim Gomez es á Puerto Príncipe. Lo general Arderius va al Camagüey.—30 de Juriol: Aumenta l' escàndol del bandolerisme y de segrestes en lo Camagüey.—1 d' Agost: Se publica una carta de varis particulars del Camagüey dihent als exaltats que no acceptan avuy la revolució, *perque no veulen la possibilitat del èxit*.—10 d' Agost: Lo consequent espanyol senyor Nates fóu suspés del càrrec d' arcalde d' Holguin; á instigació dels separatistes.—20 d' Agost: Lo senyor Cánovas s' escandalitza en lo Congrés de que s' permeti á Cuba la publicació de catze peridiòchs separatistes. Lo *Diario de la Marina* del 17 y del 23 de Novembre fa mofa del senyor Cánovas.—23 d' Agost: Meeting en lo Cercle Reformista, ahont se proferexen grossers insults contra 'ls espanyols integristes.—28 d' Agost: S' acaba 'l tractat de reciprocitat ab los Estats Units.—5 de Setembre: Lo senyor Galarza á Madrid, profetisá les grosses conseqüencies qu' ha de portar la desunió dels espanyols.—18 de Setembre: Meeting autonomista á Artemisa ab discursos hispanofobos.—22 de Setembre: Segrest de don Anton Fernandez de Castro en l' ingeni «Loteria» per lo bandoler Manel Garcia.—24 de Setembre: Gran temporal d' ayqua en la Illa ab ayquats á Sagua la Grande.—25 de Setembre: Al temps d' empresonar á un periodista espanyol per haver escrit que 'l ministre Maura era protector dels separatistes, lo laborant M. Sanguily surt absolt lliurement de son procés per exercitar á la rebellió.—10 d' Octubre: Se prénen grans precaucions per por de que aquest dia hi hagués un axecament separatista en tota la Illa.—13 d' Octubre: Lo senyor Giberga á Nova York escriu que 'ls cubans son naturalment separatistes quan se troben fora de Cuba.—24 d' Octubre: Manifestació escolar al diputat autonomista senyor Montoro. Ab aquest motiu, lo *Diario de la Marina* assegura que 'l separatisme cubá ha mort per sempre.—28 d' Octubre: Discurs del senyor Santos Guzman á Centfuchs sobre la influència fatal qu' exercí don Joseph de la Luz Caballero en la joventut cubana.—3 de Novembre: Crisis ministerial. Puja al ministeri d' Ultramar don Bonaventura Abarzuza y En Maura en lo de Gràcia y Justicia.—22 de Novembre: Questió y disgustos per l' agiotatge en los dñrs isabelins.—4 de Desembre: Lo periòdich *El País* se declara pel separatisme teòrich, dihent que les colonies s' han de desprendre de la metropoli «com la fruta madura se desprén del arbre». *El País* publica, ademés, en aquests dies, articles plens de rabiós antispanyolisme.—9 de Desembre: Meeting reformista á Centfuchs ab grossos escàndols y crits subversius.—11 de Desembre: Reunió y meeting d' Hisendats á la Habana, pronunciantshí discursos sediciosos. Hi hagué qui proposá que no 's fes la zafra, com á protesta contra 'l Govern y que aquest govern era lo de 'N Sagasta y En Maura!—22 de Desembre: *La Unión Constitucional* publica un article de gran sensació titolat «Gamarzo, Maura y Companyia».—30 de Desembre: Mor lo periodista don Santos Villa, director de *La Discusión*.

Notices

Oficials

DIPUTACIÓ PROVINCIAL.—*Sessió extraordinaria del 14 de Febrer.*—Reunits 44 diputats baix la presidència de don Mariano Bassols van prendre los acorts següents:

Rellevar del pago de 2.349'56 pessetes del cupo de contribució territorial al Ajuntament de Sant Feliu de Pallars, per les pèrdues suferits en la cullita á consecuència de la pedregada.

Nombrar ajudant de la Escola de Bellas Arts de Sant Feliu de Guixols á don Frederich Bancells y professor de la de Figueres per 10 vots contra 5 á don Joseph Berga y Boada.

Aprobar lo projecte de pressuposito adicional al ordinari de 1896-97, lo expedient relatiu á la devolució de quantitats procedents de arbitris pera la construcció de carreteras de Catalunya y la distribució de fondos pels mesos de Febrer y Mars.

Acceptar la renúncia de dietas feta per lo Diputat don Pere Ordi y agrahirli.

Aprobar los expedients administratius de las carreteras de Gerona á Santa Coloma, Hostalrich á Tossa y projecte de travessia per la vila de Hostalrich.

Deixar sobre la taula: la instància de don Ramón Llongarriu, altres, lo acort sobre la manera de satisfacer los habers als professors de las escolas de Bellas Arts, y lo acort sobre la reimprecció del Reglament de Beneficencia. Foren desestimadas las instàncias de don Eusebi Mullera, don Salvador Castelló, don Francisco Ferrer, don Evaristo Fabregas, del Gerent del Ferrocarril de Sant Feliu á Gerona y dels párrocos de Esponellà y Crespià.

AJUNTAMENT.—*Sessió del 17 Febrer.*—(2.ª convocatoria)—Reunits 6 concejals baix la presidència del senyor Arcalde, se prengueren los acorts següents, després de aprobada la acta de la anterior y la extraordinaria.

Aprobar lo estat general de comptes del any econòmic de 1895-96.

Concedir permís d' obras á don Joan Romani y don Maurici Bosch.

Rebrer las obras de clavaguera del carrer de Albareda y tornar la fiansa al contratista.

Colocar una barana en la plassa de Sant Pere.

Nombrar escombrayer á don Joan Frigola y capatás de brigada á don Carles Serapl Mirambell, ab lo caracter de interins.

Nombrar testimonis pels expedients de exencions de quintas als xicots Pau Claret y Bosacoma y Agustí Prunell y Torrent.

Nombrar al concejal senyor Pla pera presidir la subasta del arrendament del Teatre.

Ordenar al arquitecte provincial fassí los plans y pressuposito pera la construcció de un pont al extrem de la Ronda de Ferran Puig y obrir una suscripció entre los comerciants y propietaris.

Facultar al senyor Arcalde pera nombrar lo personal necessari ab caracter de temporer per cubrir las vacants en las brigades municipals.

Desestimar lo demanat per la empresa del Teatre perquè se la eximís del pago del tant per cent y alumbrat.

Facultar al senyor arquitecte municipal pera nombrar lo personal necessari en las obras del nou escorxador.

Han arribat de Cuba per malals y han sigut socorreguts los soldats següents: Pere Carbó y Palomero, de Amer; Marceli Busquets y Triades y Jaume Sala y Cano, de Batet; Joseph Ferrer, de Bellcayre; Joan Grebulones y Derne, de Capsech; Joan Orts y Tremides, de Sant Vicenç de Camós; Pere Puig y Ballesta, Rafael Costa y Jordà y Andreu Vilagrana y Palay, de Gerona; Joaquim Colomina y Badia, Josep Lucia y Pedro y Pau Claret y Martorell, de Olot; Joan Palomera y Puig, de Sant Joan; Domingo Llagostera y Turrien, de Las Planas; Joan Salas y Buxerell, de Ripoll y Anton Vila y Germà, de Begudà.

Han ingresat en lo senatori de la Creu Roja de Las Corts los soldats que per malals han tornat de Cuba: Pere Roig, de Cassà de la Selva; Gregori Puntonet y Jaume Lladó y Palosanto, de Gerona y Joseph Gurnés y Vinyolas, de Llagostera.

Han compensat las obras pera la construcció del nou escorxador municipal.

Lo coneugué industrial don Joan Vila y Forns, dueny de café Vila d' aquesta ciuta, ha tingut l' atenció d' enviarnos un folleto que ha publicat sobre lo aparato elèctrich «Fénix» de sa invenció, de quin llibret ens n' ocuparem en lo número vinent.

Cridan l' atenció los letreros de cristall que s' han colat en la fatxada del nou saló de perruqueria que ha obert en lo carrer de la Argenteria, nostre amich don Maxim Fernandez, de gran merit y bon gust que acreditan una vegada mes al pintar D. J. Adroher de quin son obra, axis com á son càrrec á corregut tot lo decorat del saló.

—Illi La Renaixensa:

Diumenge passat tingué lloc á Sitges la representació de *La Fada*, ópera catalana del mestre Morera, lletra de don Jaume Massó y Torrents, devant d' una numerosíssima concurrencia composta principalment de literaris, artistas y personas amants de las cosas de la terra. Lo teatre del Prado Superense s' omplí de gom á gom, faltanthi lloc pera qui n' volgué. En un intermei don Santiago Russinyol llegí un discurs sobre la importància social d' aquestas festas del art que han de desensopir la terra catalana donantli una vida més alta que la del travall material y convertint á Catalunya en un recó de mon plé de civilisació y de vida d' inteligença. Després comensà en mitj de gran espectació la obra d' en Morera, presentada ab la possible grandiositat donat lo que permet una escena de petites dimensions. La obra fou interpretada ab aplauso y senyals d' aprobació més d' una vegada y en especial al acabar, en que 'l mestre Morera y 'ls artistas que executaren la seva obra tingueren de sortir repetidas vegades á la escena.

—Lo dia tretse de aquest mes un bon numero de socis del Centre Catalanista celebraren ab un apat lo tercer aniversari de la fundació del Centre. Fou aquell servit per lo senyor Nicolás amo de

a Fonda Peninsular d' aquesta Ciutat, qui va demostrar no tant sols en lo arreglo de la taula, sino també ab los plats que serví, que pot competir ab los millors restaurants, y bona prova ne donaren tots los que'n lo apat prengueren part que ne quedaren contentíssims.

Al destaparse lo xampany se llegiren poesias y se brindá per la prosperitat del Centre, enviantse lo següent telegrama:

Director Renaixensa: Reunits gran número de socis del Centre Catalanista de Gerona en fraternal banquet pera celebrar lo tercer aniversari de la seva fundació saludan ab entusiasme á totes las demés societats catalanistas y regionalistas d' Espanya, oferintlashi novament son concurs pera'l logro dels ideals de tots. En la impossibilitat de fer arribar á cada una la expressió d' aquest sentiment ho fem per medi d' aquest telegrama á LA RENAIXENSA.—Joaquim Botet y Sisó.

—La Comissió provincial ha elevat al senyor Ministre de la Guerra dues exposicions: una demonstrant que tal com mana la lley de quintas se cubreixin los cupos de Ultramar, resultará sempre que'n los pobles petits haurán los xicots de servir en lo exercit de Ultramar, y altre demandan se disposi que los xicots dels reemplasos de 1894, 95 y 96 que tenen instruit expedient no tinguin necessitat de ferne de nou, sino que n' hi hagi prou ab justificar per informació de testimonis que no han sufert modificació sas condicions.

Felicitém á la Comissió per son cel, encara que molt nos temem que respecte á la segona exposició no arribi á temps la resolució que's dicti, si se te en compte que el mes vinent se han de tramitar los expedients.

—Sembla que l' extrenyament del camí de Ronda per lo Rat. Gibert, va produhir desagradables consecuencias que Deu vulgi no se converteixin en desgracias. Fa pochs días un carro carregat de auserda tirà á terra el fanal quin cost grava lo pressuposito municipal desde lo explendit regalo fet á dit senyor, y sens la cridoria del vehinat un carruatge ple de gent hauria caygut á entrada de fosch á la finca inmediata.

—En lo concert que tindrà lloc avuy á las 9 del vespre en los salons del Centre á càrrec del aplaudit sexteto que dirigixen los professors Vidal y Frigola, s' executarán las pessas següents:

1. ^r Quadros disolvents (xotis)	Nieto.
2. ⁿ Patrulla turca.	Sellenich.
3. ^r Sinfonia sobre motius populars catalans.	Ribera.
4. ^t Vals (pisicatto).	Morley.
5. ^t Gli Hugonotti (gran fantasia).	Meyerber.
6. ^e Cabo primero (mazurca).	Caballero.

—En la sessió celebrada per la Diputació provincial lo dia 16 del corrent fou nombrat professor de la escola de Belles Arts de Figueras nostre estimat company y colloborador don Joseph Berga y Boada. Sia enhorabona.

—Hem rebut lo número segon corresponent al menos de Janer-Mars d' aquest any de la interessant Revista que publica l' Associació Artística Arqueològica Barcelonina, que conté'l seguent sumari:

Lo museu de Villacevallos, per don Manuel R. de Berlanga.—Gutenberg no descobri la impremta, per don Joseph Brunet y Bellet.—Las Gárgoles á Barcelona, per don Norbert Font y Sagué.—Secció bibliogràfica,—judici crítich del segon volum del catálech del museu artístich-arqueolòch episcopal de Vich—per don Pelegrí Casades y Gramatzes.—Resum de Revistas y de la Premsa, pel mateix.—Secció de comunicacions, contenint varías transcripcions de documents dels arxius municipals d' aquesta ciutat, per don Joseph Puiggarí, y del de la iglesia de la Guardia del Prats, pel Rat. don Joan Plé, Pbre.; y una nota dels descobriments proto-històrichs, fets últimament á Santa Coloma de Queralt, pel Rat. don Joan Segura, Pbre.; y finalment, una secció de notícies de interès artístich ó arqueològich.

Forma dita Revista un volum de 88 pàgines d' instructiva y agradosa lectura per la varietat dels travalls e informacions que conté, demonstrant á la vegada la activitat de la Arqueològica en lo cumpliment de sos fins reglamentaris. Son per altra part molt meritoris los esforços de dita societat en propagar en nostre païs los coneixements y aficions arqueològicas.

FIRAS Y FESTAS.—Firas.—Dia 24 de Febrer, Crespià; 25, Santa Coloma de Farnes.

MAXIM FERNANDEZ.—Perruguer de la Real Casa.—Se ha trasladat al carrer de l' Argenteria número 5, entre sol. Se necessita un dependent.

J. LLINÁS Y C. a BANQUERS.—Ciutadans, 16.—Compran ab benefici cupons d' Exterior, Cubas y altres. Compran y venen valors al comptat. Reben ordres de Bolsa. Obran compte, corrents ab interès.

CAXA D' ESTALVIS DE GERONA.—Ciutadans 16, y Llebre, 2.—Imposicions al 2 per 100 desde 10 pessetes.—Id. al 3'50 per 100 desde 1 pesseta.—S' admeten los dilluns, dijous y dissaptes de 9 á 1 y 'ts diumenges de 10 á 12.

Pera les devolucions los matexos dies y hores.—Se proporcionan gratis prospectes pera'l altres detalls.

Prop d' una d' aquestes, mitx ajegut en l' escon, m' hi troba de tot lo sant dia, cremant llenya y més llenya y fent memòria de les boniques rondalles que l' vespre abans m' eran contades per en Joan, lo masover,

També ell, com los demés, havia deixat la feyna pera ocupar son seti de costum que eri un bon soch. entre l' escon y la llar.

Me oblidava de dir que sa muller, la Rita, y sa afilada la Roseta, no se havian mogut del meu costat en tot lo dia, atrategades en repassar estreps y adobar culs de calses.

Veus aquí, contanthi á en Miquel, lo bordegás, que estava pera arribar del mercat de Gerona, tota la bona gent del mas, ab quina honrada companyia feya tres ó quatre dias me trobava.

—Y donchs, Joan ¿qué no'm contaré alguna rondalla avuy?, vaig preguntarli, quan fou ben reposat.

—Ja veurà; jo pensava en comensar lo rosari ¿tentent?, porque un hom se troba caputat y ab la vesprada que fa, al llit es ahont s' está mellor.

—Tant se val que esperém á en Miquel, feu la Roseta.

—No pot pas tardar gayre, afegí sa muller.

Vaja, donchs, esperemlo, que al cap de vall no vindrá de mitja hora y li podré entre tant contare un de quènto que es curt, curt, pro m' crech será molt de son agrado. Escolti: Una vegada se presentá en una masia molt fortunada un mosso d' una altre masia. Trucá á la porta y sortí á rebrel un minyó, al qual va dir: Aquí m' fan venir, sinó que no se qui, á buscar no se que, per veure si lo que no ha estat podria ser. Lo pobre minyó no l' va pas entendre y corregué dirlo á la mestressa jove, la senyora Maria, que era molt entesa. Sortí aquesta y l' mosso li repetí: Aquí m' fan venir, sinó que no se qui, á buscar no se que, per veure si lo que no ha estat podria ser. La jove mestressa tot seguit l' entengué y li contestà:—Quan les llargues serán curtes, les plenes serán vuydes y 'ls morts estarán sobre dels vius, tal vegada serà lo que V. diu y allavors la gallina sortirà del niu. Y en efecte passà axis.

—¿Qué es lo que passá? vaig preguntarli.

—¿Que no ho ha entés?... Ja li esplicaré:

Un herenàs molt rich d' aquesta encontrada estava prendat de la senyora Maria, y á casa d' ella no s' hi avenian de cap manera ab que's casesin, mes entre 'ls enamorats s' ho arreglaren tanbé que, al recado del mosso, l' enviat del hereu, escolti'l significat de la resposta de la mestressa:

Quan les llargues serán curtes, volgué dir quan les estovalles foren plegades: Quan les plenes serán vuydes, volia dir quan la vianda dels plats y cassoles y l' ví dels vasos y cítrics fora acabat; y quan los morts foren sobre dels vius, se referia á quan lo foch fora colgat ab cendra. Llest tot axó, havent sopat, allavors la gallina sortirà del niu y... ¿tentent?

—No'n sabeu res més?

—Oh! prou, fugire los enamorats y foren sempre més felissos; axis ho contan.

—Vamos Joan, que ja has dit lo quènto, be podrias comensar la rosari, digué sa muller.

—Santa nit á tothom, feu allavors á bell crit y desde l' hindar de la porta forana en Miquel, que arribava del mercat.

Tots li tornarem la bona nit, mentres la Roseta que corregué á rebrel tot saltant, li deya:—¿Qué no'm portas res de Geronà?... ¿No'm dus ben res?... Y vens tot moll ¿qué plovineja?

—No plou que neva y ab l' ayre que ho fa, sino para d' à nit, demà'n tindrà un pam arron [Maliatsiga]!

—Any de neu, any de be de Deu, respondí, fentli lloc en l' escon.

—May per may que ho hagués fet de nevar.

—¿Qué dius are?

—Es que'n guardo un valent recor d' una nevada y encare mirí, veu, encare'n vaig ranco, y lo que hi aniré [Maliatsiga]!... ¿Ne ho sab V. de que vaig coix?... ¿No?... Donchs era un dia que ni havia un pam de neu; que dich un pam, dos y de passo. Los aixellets corrian d' aquí y d' allà, esporuguts, afamats [pohret], y en lloc podian espallinsá un trist gra d' ordi. Jo que si, m' en oplen la barretina y les butxaques d' ordi; agafé la escopeta, pujo aquí dalt, als roures vells y fent un clar en la neu m' amago allí á la vora, darrera un roure: tot desseguida los auzellets [pobrissons]! [cóm s' hi] llenaren y al cap d' un segon ja no hi cabian y jo, allavors, en vaig..... fusellar fins que l' cor me digué prou [Maliatsiga]! Pro, vetaquí que també s' hi deixá caure un perdigot al parany y jo també li tiro mes tan barruer que solzament lo vaig ferí: y l' pobret fugia, fugia, saltironant y caient per la neu. Al venreho m' hi clavó á corre al seu darrera y tot plegat [plast] vaig caure que si no me'n traheuen encare hi seria. Axó era per l' any passat als entornos dels Reys y encare'n vaig coix. [Maliatsiga]! may més hi vull tornarhi á fusellar auzellets.

—Y farás santament, vaig contestar.

—No fa que si?... May més vull matarne cap d' auzell, ni fent bon temps... Pro bueno, parlant del mercat, ha sigut molt magre y he venut els teus pollastres Roseta á molt poc preu, ¡oh! y encare me'n he gastat un ralet per heure un café... ¿No'm renyarás pas?... ¡Quin mercat! ni he pogut vendre, vos pare'l planter...

—Be, ja ho contarás després; no du pas pressa.

Al dir axó en Joan se tragé la barretina; se la posá al demunt del Jonoll y tots, imitantlo á n' ell, execarem la ma al indret del front diguent á la una.

—Per la senyal etc.

RIMES

(À mon amic en Lluys Puigmitjà)

Seraff, 'l bon seraff,
tu que has baixat á la terra
per' llençar al cor dels homs
d' amor diví una centella,
d' eix volcà que tens al pit
dónme una guspira ardença,
que en aquesta vall de plors
jo sols hi trobo tristes, y
estimat al bon Jesús,
les espines son floretes.

Mes si inflamas lo meu cor,
vulgues donarm l' arpa teva,
y així ab música suau
escamparé cansons tendres:
vull encendre tot lo mon
d' amor ab la flama ardença.

Però, lo bon seraff,
no'n tinch prou ab l' arpa teva,
l' Amor mon cor atraurá
com l' imant atrau al ferre;
voldré cantá apropiet seu,
ben aprop, mes cansonetes;
si inflamas doncas mon cor,
deixam tes ales lleugeres.

FRANCISCO VIVER

Gerona, Febrer de 1897.

SECCIO RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA.

Diumenge, 21.—Sants. Vérulo y Secundí.
Dilluns, 22.—La Catedra de s. Pere en Antioquia.
Dimarts, 23.—S. Pere Damiá y sta. Margarida de Cortona.
Dimecres, 24.—Sants. Matías y Modest.
Dijous, 25.—S. Tarasi b. y el beato Sebastiá de Aparici.
Divendres, 26.—Nuestra Senyora de Guadalupe de Méjich.
Disapte, 27.—Sants. Leandro y Baldomero.

QUARANTA HORES.

Avuy se troben en la Iglesia de las Servas de sant Joseph

SECCIÓ COMERCIAL.

Mercat de Gerona del dia 20 de Febrer

Especies.	Mesures.	Pesetes
Blat.	QUARTERA DE 80 LITRES.	18'90
Mestall.	»	15'16
Ordi.	»	9'50
Segol.	»	00'00
Civada.	»	9'00
Besses.	»	14'00
Mill.	»	12'50
Panis.	»	9'50
Blat de maro.	»	12'00
Llobins.	»	9'00
Fahes.	»	14'00
Fabó.	»	14'00
Fassols.	»	22'00
Monjetes.	»	21'50
Ous.	Dotzena.	0'90

COTISACIÓ Y CAMBIS

DIA 20 DE FEBRER DE 1897

EFFECTES PÚBLICHS

Exterior.—(fi de mes)	60'00
Id. (fi de próxim)	77'97
Interior.—(fi de mes)	00'00
Id. (fi de próxim)	65'17
Amortisable	00'00
Billets hipotecaris.—Isla de Cuba.—Emissió 1886	92'25
	1890
	88'25

—ACCIONES—

Banch Hispano Colonial	60'00

<tbl_r cells="2" ix="3" maxcspan="1" maxrspan="1" usedcols="2

SECCIO D'ANUNCIS

SORTIDAS DELS TRENS

LÍNEA DE TARRAGONA Á BARCELONA Y FRANSA

De Gerona á Barcelona

	Mati	Tarde
Corréu.	6'48	
Cárrega.	10'37	
Omnibus.	3	
Ràpit.	5'99	

Los trens correus y ómnibus portan cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª clase, el de cárrega de 2.ª y el ràpit de 1.ª y 2.^a

De Gerona á Port-Bou

	Mati	Tarde
Omnibus.	8'39	
Cárrega.	12'43	
Mixte.	5'40	
Correu.	7'35	

Lo tren ómnibus porta cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª el de cárrega y mixte de 2.ª y 3.ª y el correu de 1.ª y 2.^a

LÍNEA DE SAN FELIU DE GUIXOLS Á GERONA

De Gerona á San Feliu

	Mati	Tarde
Tren de banyistes (Juriol y Agost)	5'09	
Correu.	8'54	
Mixte.	11'44	
Mixte.	3'22	
Correu.	5'35	

Tots los trens portan cotxes de 1.ª y 2.ª classe.

De San Feliu á Gerona

	Mati	Tarde
Correu.	4'32	
Mixte.	7'30	
Correu.	12'44	
Mixte..	2'50	
Tren de banyistas (Juriol y Agost).	5'40	

LÍNEA DE OLOT Á GERONA

De Salt (Gerona) á Amer

	Mati	Tarde
Núm. 2.	9'10	
Núm. 4.	3	
Núm. 6.	6	

Tots los trens portan cotxes per ara de 2.ª y 3.ª classes

ORDINACIÓNS

Pera Banyolas á las 9 y 11 matí (correu) y á las 2, 4 y 6 de la tarde. (Fonda del Centre y casa Jendreta)

Pera Cassá de la Selva cada mitja hora (Pont de Pedra)

Pera Olot á las 11 matí (correu) y á las 6 de la tarde. (Fonda del Centre)

Pera La Bisbal á la 1 de la tarde. (Hostal de la Rossa voltas d'en Rosés)

Pera Anglés, La Sellera y Amer á las 10 matí (correu) Hostal de Miquel Boix. (Plaça del Gra)

Pera Salt tot lo matí fins á las 6 de la tarde. (Pont de Pedra)

De Amer á Salt (Gerona)

	Mati	Tarde
Núm. 4.	7'40	
Núm. 3.		1
Núm. 5.		4'30

Fill de Francisco Vilardell y Comp.^a

SALT

Molí Fariner

Sistema AUSTRO-HUNGAR y de MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema se fan les moltes á preus sumament mòdichs.

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU

DEL CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA

Redacció y Administració. Cort-Real, núm. 7, I

PREUS DE SUSCRIPCIÓ.

Gerona. 1 pesseta trimestre

Estranger. . . . 1'50 pessetas trimestre

Fora. 1'25 id. id.

Un número sol. . 0'10 id.

BANCH VITALICI DE CATALUNYA

Companyia general de segurs sobre la vida establet a Barcelona

CAPITAL SOCIAL

10.000.000 DE PESSETES

Capitals suscrits fins al 31 Dicembre 1893 406.704.728'75 ptes
Actiu en idem. 15.337.928'87
Sinistres pagats fins a idem. 5.032.985'23
Reserves ó fondos de segur a idem. 4.178.675'62

Les principals classes de segur son:

Vida entera.—Capital pagador a la mort del assegurat, la seva dona, fills o qualsevol altre persona designada anteriorment.

Mixto.—Capital pagador al assegurat si viu lo die fixat, immediatament d'ocorrer la seva mort, a la persona designada per ell mateix.

Terme fixo.—Capital pagador en lo die fixat sia al assegurat o als seus hereus. En cas de mort del assegurat s'acaba lo pago de les primes.

Aquests segurs participen en un 50 per 100 dels beneficis de la Companyia.

SEGURS DE CAPITAL APLASSAT

Segurs temporals.—Segurs de sobrevivència

SEGURS MIXTOS A CAPITAL DOBLAT

Rentes Vitalicies.

Delegat General a questa província:

Joseph Coderch y Bacó, advocat.—GERONA.

MAXIM FERNANDEZ

PERRUQUER DE S. M.

Aygua Minòxima vegetal per tenir le cabell. No te raval en lo mòn, perquè a més de sos efectes marevollosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprendent específich, se ven en dita perruqueria.

5, CARRER DE L' ARGENTERIA 5.—ENTRESOL.
GERONA.

Grans rebaxes al engròs.

Escolta lector: si ets vell

y 'l cap blanch te desfigura,

t'he de dar un bon concil:

si 't vols tenir be 'l cabell

fesho ab aquesta tintura.

TINTURA ABISSINIA INSTANTANEA

LA PREVISIÓ ESPANYOLA

Companyia de segurs contra incendis a prima fixa

Fundada l' any 1888

Capital: 2.000.000 de Pessetas

DOMICILI SOCIAL: ORFILA, 9. SEVILLA

Sub-direcció Regional: Plaça de Bell-lloc, 4, 1.er Gerona

Sub-director Regional: D ANGEL TREMOLS Y PELL

Sinestres pagats: Rs. 3.524.286'92

PIANOS Y HARMONIUMS

—DE—

DIEGO SALAS

SE VENEN A PLASSOS Y AL CONTAT

SE LLOGAN, RECOMPOSAN Y AFINAN

Magatzems: Bell-lloc, n.º 1.—botigas